

96ste vergadering

Woensdag 8 september 2004

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Cornielje

Tegenwoordig zijn 93 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Algra, Aptroot, Arib, Van As, Atsma, Van Baalen, Balemans, Van Beek, Blok, Van Bochove, Boelhouwer, Bos, Van den Brink, Buijs, Cornielje, Çörüz, Depla, Dezentjé Hamming, Dijksma, Douma, Dubbelboer, Duyvendak, Eerdmans, Van Egerschot, Eski, Ferrier, Van Fessem, Geluk, Van Gent, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Van Hijum, Jager, Jonker, Kalsbeek, Kant, Koomen, Koopmans, Koşer-Kaya, Kraneveldt, De Krom, Van der Laan, Lazrak, Van Lith, Luchtenveld, Mastwijk, Van Miltenburg, De Nerée tot Babberich, Van Nieuwenhoven, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Rijpstra, Rouvoet, Samsom, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Tjon-A-Ten, Van Velzen, Vendrik, Verhagen, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weisglas, Wilders, De Wit en Wolfsen,

en de heren Donner, minister van Justitie, en De Graaf, vice-minister-president, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verandering van de leden:

Kruijsen, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

Kortenhorst, Hofstra, Hessels, Lambrechts, Brinkel, Sterk, Bruls, Verburg, Vietsch, Albayrak, Bussemaker, Van Dam, Van Heteren en Koenders, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Rambocus en Verdaas, wegens ziekte, ook morgen.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **Voorstel van wet van het lid Halsema, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot invoering van de bevoegdheid tot toetsing van wetten aan een aantal bepalingen van de Grondwet door de rechter (28331).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Ik heet mevrouw Halsema van harte welkom in ons midden, alsmede haar adviseurs, de heer Peeters, mevrouw Taalman en de heer Osinga. Vanzelfsprekend heet ik ook minister De Graaf van harte welkom die als adviseur bij dit debat aanwezig is.

Ik wijs de leden erop dat er spreektijden zijn opgegeven. Aangezien het in dit geval wetgeving betreft, zijn het adviestijden. Ik zal de klok mee laten lopen; als ik vraag om afronding, betekent dit dat u de door u opgegeven spreektijd hebt gebruikt.

De heer **Luchtenveld** (VVD): Mijnheer de voorzitter. Ik spreek mijn waardering uit voor de initiatiefneemster. Constitutionele toetsing is een gecompliceerd onderwerp. Om dan toch gebruik te maken van het grondwettelijk recht van initiatief vergt moed. Ongeacht de uitkomst van dit debat behoren wij daar kamerbreed waardering voor te hebben. De fractie van de VVD heeft dat zeker.

In het verslag bij het wetsvoorstel heeft de VVD-fractie opgemerkt dat zij haar ogen niet sluit voor allerlei internationale ontwikkelingen. Sinds 1953 kan er immers aan internationale verdragen worden getoetst. In feite bestaat er al een vorm van constitutionele toetsing. Artikel 120 van de Grondwet dat de rechter verbiedt wetten rechtstreeks aan de Grondwet te toetsen, lijkt een dode letter te zijn geworden. De rechter toetst nu al veelal aan min of meer vergelijkbare bepalingen in internationale verdragen. Aan achterhaalde regels heeft de VVD-fractie geen behoefte. Bepalingen die weinig meer voorstellen in de wetgeving kunnen beter worden geschrapt. Ook is een feit dat regelgeving van lagere overheden wel door de rechter aan de Grondwet mag worden getoetst. De VVD-fractie is dus bereid tot het schrappen van het toetsingsverbod in principe positief te benaderen. Zij heeft echter ook nog vele vragen en kanttekeningen, voordat een eendoordeel over het onderhavige initiatiefwetsvoorstel wordt gegeven.

Allereerst merk ik op dat de wetgever zijn taak zeer serieus moet oppakken en zelf goed moet kijken naar de grondwettigheid van een wet. Dat geldt ook voor de Raad van State als grondwettelijk adviseur.